

MSM OSFS 2021 te Haus Overbach, Barmen-Jülich, Duitsland, 25 – 30 oktober 2021

Maandag 25 oktober 2021

Om 15.00 uur haalt Kees me op in zijn nieuwe elektrische auto. De kofferbak is wel een beetje klein (ik heb nogal veel bij me, onder meer mijn eigen kussen). Zodoende denk ik nu al aan de terugrit, want dan rijden er twee Braziliaanse Oblaten met ons mee, en ook zij hebben natuurlijk bagage bij zich. Halverwege – de rit duurt vanaf Gennep slechts anderhalf uur – mag ik rijden en dit is na ritje in een witte Tesla m'n tweede rit in een elektrische auto. Ik houd het nog even (noodgedwongen) bij m'n oude trouwe Saab.

De TomTom is net als de auto gloednieuw, dus rijden we mis. Gelukkig is mijn mobiel er ook nog en die voert ons naar de juiste plek. Het laatste stuk is spannend, want we kunnen nog maar 40 km afleggen voordat de auto aan de stekker moet. We halen het en Josef Költringer, de nog maar net gekozen nieuwe provinciaal van de Duitssprekende provincie, begrijpt onze zorgen en wijst ons een stopcontact aan dat meteen in gebruik wordt genomen. Nu Josef is gekozen als provinciaal neemt hij met ingang van 1 januari 2022 afscheid als lid van de generale raad. Josef is namens het generaal bestuur ook de contactpersoon van de Nederlandse Oblaten; we zijn benieuwd wie hem zal opvolgen.

We krijgen de sleutels voor onze kamers. Om 18.00 uur worden we verwacht in de kapel van de gemeenschap van Overbach voor de Eucharistieviering. Op weg daarnaartoe ontmoeten we de nodige medebroeders, eerst in de lift onze passagiers voor de terugweg: Carlos de Borba, provinciaal van de Zuid-Amerikaanse en Caribische provincie, en Aldino Kiesel, de vroegere generale overste. In de kapel gaat de viering wat laat van start omdat iedereen elkaar eerst uitgebreid wil begroeten. Er worden handen geschud, schouders vastgepakt en mensen omhelsd. Het is de niet te beteugelen blijdschap van de ontmoeting, soms weer na vele jaren.

De huiskapel van de gemeenschap is de plaats waar de komende dagen alle vieringen plaatsvinden. In de kapel hangen twee prachtige iconen, één met de wederopstanding, de andere met Maria en rondom haar de salesiaanse heiligen en zaligen. Ook het tabernakel is de moeite waard; modern en eenvoudig, met prachtige diepe, warme tinten. Dat is allemaal mooi, zegt Konrad Esser, maar het is hier pas echt mooi als de zon door de gebrandschilderde ramen schijnt. Hopelijk maken we dat morgen mee.

Na de viering volgt de maaltijd en die vindt plaats in de vorm van een buffet. Het is gezellig aan tafel en er schuiven nog wat pas gearriveerde Oblaten aan, zoals Thomas Vanek en Sebastian Leitner. Dan moet de recreatie nog beginnen en daar gaan de geopende flessen wijn mee naar toe. De generale overste, Barry Strong, neemt passend plaats onder zijn portret. Naast hem zit Frank Danella die moppert over zijn bagage, die onderweg vanuit Rome is kwijtgeraakt. Tegenover hem zit Guillaume Kambounon die er naar uitkijkt om 50 te worden (hij is pas 48). Na een glas witte wijn is het tijd onze kamers op te zoeken. Morgen om 7 uur worden we in de huiskapel verwacht, maar voor die tijd kijken we of de auto weer helemaal is opgeladen en verplaatsen we die van het laadpunt naar de parkeerplaats. Want waar je ook bent, je wilt altijd weer naar huis.

Dinsdag 26 oktober 2021

De dag begint met een Eucharistieviering en de liturgie komt via Whatsapp aan in plaats van op papier. Zodoende licht de kapel op, nog niet door de zon, maar door de gloed van mobieltjes. Aldino verzorgt de overweging zo uit het hoofd, iets wat Barry gisteren ook al deed; ik heb er bewondering voor. Na het ontbijt halen we de auto op, maar die is nog niet helemaal opgeladen, vertelt het

display: we kunnen er nu 262 km mee rijden, waar Kees niet erg tevreden over is. We besluiten de auto in de nacht van donderdag op vrijdag opnieuw in te pluggen. De zon komt op en de toegestroomde leerlingen van de nabijgelegen school zorgen voor veel levendigheid. Wandelend verkennen we de omgeving; hier zijn, in tegenstelling tot thuis, al veel herfstkleuren te zien. Een uurtje buiten doet ons goed.

In de vergaderruimte sluiten via Zoom de Amerikaanse en Indiase medebroeders aan. Na het openingsgebed volgt de check-in. Ieder krijgt om beurten het woord om te vertellen hoe het met hem gaat. Net als alle overige documenten staat ook deze check-in op de Meeting-2021-website, die toegankelijk is door het invullen van een gebruikersnaam plus wachtwoord. Deze documenten heb je steeds nodig en prints zijn papier verslindend, dus ook in de zaal zit iedereen achter de eigen laptop. In de check-in spreekt Kees de hoop uit dat het komende dubbeljubiläumjaar iedereen inspireert en dat we elkaar gedurende deze dagen echt mogen ontmoeten en bemoedigen.

Na de check-in volgt een sessie over de pandemie. Eerst wordt het aantal besmettingen en overledenen geïnventariseerd. Het aantal besmettingen is niet eenvoudig vast te stellen, maar het aantal overleden wel. In totaal 6 Oblaten zijn overleden aan het coronavirus. Dat zijn er 6 teveel, maar in verhouding tot andere religieuze instituten relatief weinig. In de pauze die volgt deelt Carlos een gedachtenisprentje uit van Jan van Antwerpen. Daar staat een citaat op van Frans van Sales in het Portugees, dat razendsnel vertaald ongeveer als volgt luidt: "Het moment om God te zoeken is dit leven. Het moment om God te ontmoeten is de dood. Het moment om God te bezitten is de eeuwigheid." Aldino vertelt dat hij dit citaat eens op de website van de Duitssprekende Oblaten heeft gevonden.

Twee vragen worden om beurten door de deelnemers beantwoord: wat was in de pandemie het slechtste dat in jouw unit gebeurde, en wat was het beste. Eenvoudige vragen die veel losmaken, van persoonlijke verhalen over de noodgedwongen afwezigheid bij het overlijden van een familielid tot het totaal ontbreken van enige zorg of medicatie. En van succesvolle alternatieve manieren om toch met elkaar verbonden te blijven tot de tijd en ruimte om eindelijk die ene klus te klaren.

Vervolgens deelt generale overste Barry Strong de 'demographics' van de congregatie, een A4 met aantallen en leeftijden van de wereldwijde Oblaten. De Wilmington Philadelphia provincie is qua aantal de grootste, de mannen in India zijn qua leeftijd de jongsten. Cijfers spreken een eigen taal: in Europa zijn de aantallen laag en de leeftijden hoog. De toekomst van de congregatie is elders te vinden.

Daarna doet de generale overste verslag van de laatste 15 maanden (toen we voor het laatst via Zoom bijeenkwamen). Daarbij vertelt hij iets over iedere unit van de congregatie. Over de Nederlandse gemeenschap is hij ronduit lovend: niet alleen heeft die volgens hem uitstekend werk verricht als het gaat om de voltooiing, ook is ze nog altijd vitaal en voluit betrokken bij de congregatie. Ook noemt en roemt hij de bijdrage van de Nederlandse Oblaten aan het CMF, het Chablais Mission Fund. In enkele andere units is sprake van moeilijkheden, uiteenlopend van interne conflicten en financiële kwesties tot problemen met het leiderschap en een verwoestende aardbeving. De beide Noord-Amerikaanse provincies zoeken nog steeds het gezamenlijke pad, zonder ook maar iets te forceren. In de Indiase regio leven onder de medebroeders vele plannen, maar het is lastig om de financiering rond te krijgen, met name omdat het lastig is om daarover tot transparante afspraken te komen. Het is jammer dat de Italiaanse medebroeders ontbreken, niemand van hen was in de gelegenheid om live of digitaal aan te sluiten. Carlos vertelt uitgebreid over Haïti dat zo zwaar werd getroffen door een aardbeving. Het ingezamelde geld, bestemd voor de Oblaten van Haïti, wordt besteed aan de eerste levensbehoeften, aan het herstel van huizen van

parochianen, aan hulp voor de families van twee Oblaten – mensen die werkelijk alles zijn kwijtgeraakt – en aan de wederopbouw van het parochiehuis. Het is zeer riskant te laten merken dat er geld is, want er zijn gevaarlijke bendes actief die geweld niet schuwen. Daarom wordt het ingezamelde geld behoedzaam besteed.

De leden van de generale raad krijgen vervolgens het woord om verslag te doen van hun werkzaamheden in de afgelopen periode. Veel plannen liepen uitstel of vertraging op door de pandemie. Toch is er hard gewerkt, in een uitstekende sfeer. De generale overste sluit de dag af met de opmerking dat hij trots is op zijn team en vraagt vervolgens alle deelnemers in te brengen wat zij van deze dag hebben meegenomen. Dat levert een gevarieerde collectie uitspraken op, die me doet denken aan het voorwoord van de Inleiding tot het devote leven: met dezelfde bloemen kun je altijd weer een ander boekje schikken.

Woensdag 27 oktober 2021

Na het ontbijt stappen we in de ruime auto van Thomas Vanek, momenteel nog provinciaal van de Duitssprekende provincie, om naar Aken te gaan. In de kathedraal vieren we de Eucharistie. Daarna volgt een rondleiding door de oude pelgrimskerk, waar men een wonderlijke troon bewaart en al even wonderlijke relieken in prachtige, blinkend gouden schrijnen. Dat laatste blijkt overigens speciaal behandeld hout te zijn. Het in de kerk aanwezige beeld van Madonna met kind beschikt, al even verrassend, over een zeer uitgebreide en kostbare garderobe. Momenteel, zo wordt ons verzekerd, draagt ze een creatie van couturier Karl Lagerfeld.

De overstap van het uitstapje naar de middagsessie is een flinke: het te bespreken thema is seksueel misbruik en, net als anderhalf jaar geleden, schuift Jerry McGlone S.J. via Zoom aan. Ter voorbereiding op de middag hebben we thuis een video bekeken met daarin de getuigenissen van enkele slachtoffers, of beter gezegd overlevenden, van seksueel misbruik. “All abuse occurs in private”, zegt Jerry McGlone; eenvoudige woorden die een vreselijke werkelijkheid beschrijven. Juist daar waar je je veilig zou mogen voelen, ‘in private’, wordt het je aangedaan. De term ‘grooming’ wordt uitgebreid belicht. Het zijn indrukwekkende en ijzingwekkende verhalen over verwoeste levens, tegenwerking, wanhoop en depressies, en toch zijn ze ook hoopvol. Heling en vergeving blijken mogelijk. Er zijn kleine lichtpuntjes.

Iedere unit van de congregatie is verplicht een protocol te hebben en na te leven waarin een glashelder afwijzend standpunt wordt ingenomen en beleden t.a.v. seksueel misbruik. Nog altijd worden de bepalingen in het kerkelijk recht verder aangescherpt. Dat maakt dat het opgestelde document telkens aan herziening toe is.

In de laatste sessie van de middag komt het handboek voor de vorming ter sprake. Een essentieel document: hoe vorm je een man om tot Oblaat van Franciscus van Sales? Wat is daarvoor nodig? Wat mag gevraagd worden en wat mag een kandidaat verwachten? Natuurlijk is vorming niet eenmalig, maar blijvend: hoe kan dit worden verzorgd? Het handboek-in-woording – een eerste concept was al verzorgd door de vorige generale overste, Aldino – ziet er veelbelovend en bruikbaar uit.

Na het avondeten keren we terug in de vergaderzaal om te praten over de Europese OSFS Conferentie, die in januari 2020 van start is gegaan onder leiding van Bruno Lecoin. Door de pandemie heeft dit nog geen vervolg gekregen. Ideeën, gedachten en wensen over het afnemend aantal leden in Europa passeren de revue. Josef Költringer en Lewis Fiorelli spreken uit wat velen denken: “We want a future and the world needs our charism. Oblates living the charism is an

important contribution to the world” (en omdat ik de hele week al vertaal, laat ik dat nu achterwege).

Donderdag 28 oktober 2021

Volgens beproefd recept, zij het nu inclusief een korte treinreis, bezoeken we een nabijgelegen stad, in dit geval Keulen. Daar worden we opgewacht door een gids die een vrolijk makende voorkeur heeft voor schandaalverhalen, zoals het schandaal van de onbetaalbare renovatie van de opera en het schandaal van het geluid doorlatende plafond van de concertzaal en de tram die daaronderdoor loopt, waardoor concerten onderbroken moeten worden. We hollen bij gebrek aan tijd ook nog door de kathedraal om het glas-in-lood raam van Gerhard Richter te bewonderen en de schrijn met daarin de overblijfselen van de drie koningen. Bijna mis ik de trein terug, omdat ik in een kiosk een tijdschrift wil kopen dat in Nederland niet verkrijgbaar is. Het levert me bezorgde en boze Oblaten op en uiteindelijk gelukkig ook vergeving.

Vanuit Nederland ontvangen we ongeruste berichten over de PCR-testen die Aldino en Carlos tijdig moeten laten afnemen, voordat ze het vliegtuig mogen nemen naar Brazilië. Dankzij voortreffelijk teamwork per mail, app en IDeal wordt dit tot ieders tevredenheid opgelost. Zaterdag wordt er getest, zodat het vertrek op maandag kan plaatsvinden. Met een nieuwe auto is het niet prettig om op donkere, onbekende wegen te rijden, zodat besloten wordt om op vrijdag na de lunch huiswaarts te keren. Als we dit aan de generale overste melden, neemt hij het met de nodige humor op; de sessie die we missen, gaat over ontwikkelingen in het Vaticaan en wij Nederlanders hebben volgens hem nu eenmaal een zekere reputatie als het om gehoorzaamheid aan het gezag gaat. We kunnen ons goed vinden in die omschrijving.

Tussen de middag worden we verrast op een heerlijke Indiase maaltijd, compleet met chapati en papadam. De hele week al worden we goed verzorgd en genieten we van de fijne kamers en de gezellige gezamenlijke maaltijden.

De generaal maakt ons allen aan het lachen met de opmerking: ‘Yesterday was about sex, today we talk about money’. Het financieel rapport is onderwerp van gesprek in de eerste sessie van de middag. Generaal econoom Jo Morrissey licht zijn rapport via Zoom toe vanuit zijn woonplaats in de USA. Zoals altijd is hij zorgvuldig te werk gegaan. Aandacht wordt gevraagd voor het feit dat de bijdrage vanuit de units ten behoeve van het generaalat – de zogenaamde assessment – terugloopt, terwijl de kosten alleen maar stijgen. Het generaalat aan de Via Dandolo in Rome was dringend toe aan renovatie en dat werk is intussen opgepakt. Een recente foto toont een stralend fris geel met wit geschilderd generaalat. Een ander discussiepunt is het vaststellen van wat het ‘stable patrimony’ is van iedere unit van de congregatie: bezit dat je zo lang mogelijk wilt behouden voor het geheel van de congregatie en wat niet zonder overleg verkocht kan worden. Aanbevolen wordt om hiervoor zo nodig contact op te nemen met de diverse landelijke conferenties voor religieuzen, in ons geval de KNR.

Een ook aan financiën gelieerd onderwerp is het Chablais Missie Fonds, afgekort als CMF. Een van de opdrachten van het generaal kapittel van 2018 was om de werkwijze van het fonds aan te passen aan wat nodig en werkbaar is. De commissie die dit op zich heeft genomen heeft uitstekend werk verricht en de hogere oversten geven groen licht aan de generaal en zijn raad om de voorgestelde werkwijze om te zetten in een besluit. Opnieuw wordt opgemerkt dat de pandemie ook pluspunten heeft, want alleen dankzij de lockdowns en het wegvallen van andere werkzaamheden is men er aan toe gekomen om dit op te pakken.

Dat geldt ook voor de herziening van de Constituties, het thema van de avondsessie. De redactionele commissie heeft voortvarend gewerkt. Enkele voorbeelden van aangepaste artikelen en redactionele wijzigingen worden gedetailleerd besproken. Met name de artikelen waarin broeders worden genoemd, waren aan herziening inclusief herwaardering toe. Dat is goed gelukt in de nu voorliggende gewijzigde Constituties. Terecht wordt opgemerkt dat wij het werk nu wel klaar hebben, maar dat nog volstrekt onduidelijk is hoe Rome onze straks in te sturen concept-Constituties zal beoordelen. Dat is afwachten.

De 13^e sessie van deze bijeenkomst gaat van start om 20.00 uur en loopt behoorlijk uit door de uitgebreide, enthousiaste inbreng van alle deelnemers. Onderwerp van uitwisseling is het komende dubbeljubiläumjaar. Via Zoom sluit Joseph Chorpensing aan vanuit zijn woonplaats in de USA. Het jaar gaat van start op 23 januari 2022 en eindigt op 24 januari 2023. Bijna alle units hebben een voorbereidende commissie gevormd om inhoud en vorm te geven aan dit feestjaar. Het is nog niet duidelijk wanneer we de Apostolische brief van de Paus mogen verwachten, maar er wordt al naar uitgezien. Onze Nederlandse inbreng sluit goed aan bij wat de andere units van plan zijn. Allen zijn vast van plan er een prachtig jaar van te maken. De generale overste besluit de avond met veel waardering voor deze inzet en de correcte opmerking dat hij kan zien dat de mannen moe zijn van de lange vergadersessies. Toch volgt, zoals op alle overige avonden, een geanimeerde recreatie in de huiskamer van de gemeenschap van Haus Overbach, voordat we de eigen kamers weer opzoeken.

Vrijdag 29 oktober 2021

In de Eucharistie om 7 uur in de ochtend gaat Kees voor, samen met de aanwezige leden van de Duitssprekende provincie. De eerste lezing, Romeinen 9, 1-5, is voor mij. Na het ontbijt is er wat ruimte in het programma, want dit is een van de ochtenden waarop de individuele hogere overste met de generaal en zijn raad spreekt. Om 10.15 uur is het de beurt aan Kees, maar door een internetstoring loopt het uit en wordt aan Kees en mij gevraagd om in de wachtruimte te blijven zitten; extra tijd die goed van pas komt om samen bij te praten.

De bijeenkomst met de generaal en zijn raad verloopt uiterst plezierig. Op verzoek vertelt Kees hoe het met hemzelf gaat en met zijn Nederlandse medebroeders: eenvoudigweg goed. Daarna praten we over de mogelijke gevolgen van de nieuwe positie van Josef Költringer, die zijn positie in de generale raad opgeeft om provinciaal te worden van de Duitssprekende provincie. We komen verrassend snel tot een mooie oplossing en de generaal zal dit tijdig bekendmaken.

Dan volgen er woorden van wederzijdse dankbaarheid. Van Kees omdat hij nog altijd wordt uitgenodigd voor deze bijeenkomsten, ook nu hij geen provinciaal meer is. En voor de fijne samenwerking met Josef Költringer. Woorden van dankbaarheid en waardering komen er ook van de generaal en zijn raad: dankbaarheid voor de grote betrokkenheid van de Nederlandse gemeenschap bij de Congregatie en voor de trouwe deelname van Kees aan bijeenkomsten als deze. Ook mijn inzet en behulpzaamheid worden geprezen. Het is een fijne, vriendschappelijke afsluiting, met een vervolg, want over iets meer dan 8 maanden hopen we elkaar weer te treffen in Annecy.

Een groepsfoto ontbreekt nog, dus neemt het gezelschap plaats op de trappen van een van de gebouwen van Haus Overbach. Er wordt vrolijk gelachen in de zon. Voor we vertrekken, praten we met Konrad Esser. Ook dat gesprek wordt op de foto vastgelegd, net zoals het uitzwaaien door Josef Költringer, die binnen enkele dagen met zijn hond van Haus Overbach – waar hij tien jaar heeft gewoond – naar Wenen verhuist. We wensen hem nogmaals het beste toe met deze nieuwe stap.

De auto is opgeladen, maar om verrassingen te voorkomen, kiest Kees voor de kortste route en niet voor de snelweg. Achterin nemen Aldino en Carlos plaats. De koffers passen er maar net bij. Op de

eerste kilometers krijgen we te maken met gillende sirenes, wegafsluitingen, omleidingen en een botsing die nog maar net heeft plaatsgevonden. Desondanks wordt het een vrolijke rit. Even voor 4 uur stap ik mijn eigen huis in, waar mijn man en onze twee jonge katjes me begroeten. Kees rijdt vervolgens door naar Mariahout, waar Aldino en Carlos nog een weekend bij Wim van Rooden verblijven, voordat ze getest en wel weer terugkeren naar Brazilië. Kees meldt me vanuit zijn eigen woning: “Judith dankjewel het was een goede week samen met jou. Toen ik thuiskwam stond er nog 110 km op de teller. Goed weekend!”